

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 2 § i lagen om försök med samarbete inom regioner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om försök med samarbete inom regioner ändras. Enligt propositionen skall även kommunerna Heinola, Hämeenkoski, Kärkölä, Padasjoki

och Sysmä ingå i försöket med samarbete inom regioner i Lahtis stadsregion.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Lagen om försök med samarbete inom regioner (560/2002) trädde i kraft den 1 augusti 2002. Lagen tillämpades inom åtta försöksregioner: Tavastehusregionen, Lahtis stadsregion, Loimaaregionen, Nivala-Haapajärvi-regionen, Uleåborgsregionen, Pieksämäkiregionen, Norra Lapplands region, och Åbolandsregionen. Enligt lagen gjordes det möjligt för försöksregionerna att skapa ett nytt regionalt, offentligt organ. Kommunala myndigheters beslutanderätt kan överföras till ett sådant organ. I vissa fall gör lagen det möjligt att överföra kommuners beslutanderätt även till ett privaträttsligt samfund som är gemensamt för kommunerna inom en region. Dessa möjligheter att organisera samarbetet kompletterar de former av samarbete mellan kommuner som anges i kommunallagen (365/1995). Uppgifter som har överförts inom ett privaträttsligt samfund sköts under tjänstemannaansvar och samma bestämmelser som gäller för de myndigheter som sköter uppgifterna skall även gälla skötseln av uppgifterna inom samfundet.

Enligt lagen kan kommunerna inom en försöksregion komma överens om regional fördelning av samfundsskatten på ett sådant sätt att skatteförvaltningen redovisar skatten antingen helt eller delvis direkt till ett organ

inom regionen. Kommunerna inom försöksregionen kan även komma överens om att deras gemensamma generalplan inte fastställs av miljöministeriet utan av den regionala miljöcentralen. Lagen tillåter att kommunerna inom en försöksregion kommer överens om att införa remissförfaranden och planer för att kunna delta i statliga myndigheters beslutsfattande och i beslutsfattande inom förbund på landskapsnivå. Statliga myndigheter och förbund på landskapsnivå kan avvika från utlåtandena och planerna endast av laglighetshänsyn. Dessa kan gälla sådana företagsstöd som avses i lagen om stödjande av företagsverksamhet (1068/2000), investeringsstöd enligt sysselsättningsförordningen (1363/1997), trafiktillstånd för sådan linjetrafik som enbart bedrivs inom försöksregionens område och nya taxi- och sjuktransporttillstånd. Utlåtandena och planerna kan också gälla vissa sådana tillstånd till undantag som avses i markanvändnings- och bygglagen (132/1999), detaljhandelstillstånd och serveringstillstånd för alkohol drycker enligt alkohollagen (1143/1994) samt övervakning och sanktionering av dessa, sådan nationell medfinansiering som förbund på landskapsnivå beviljar från Europeiska gemenskapens strukturfond och av motsvarande anslag i statsbudgeten, planen för nivån på servicen i kollektivtrafiken enligt lagen om tillståndspliktig persontrafik på väg (343/1991) samt

statsandelen för investeringar inom social- och hälsovårdsväsendet och undervisnings- och kulturverksamheten. Dessutom fick försöksregionerna möjlighet att avge utlåtande till myndigheterna inom den statliga regional- och lokalförvaltningen om sådana planer och beslut som är betydande med tanke på utvecklandet av regionen samt om finansieringen av dessa planer och beslut. Statsrådet fastställde avtalen om de försöksregioner som anges i lagen år 2003.

Lagen om försök med samarbete inom regioner ändrades genom en lag som trädde i kraft den 9 februari 2004 (63/2004). Genom lagen gavs försöksregionerna möjlighet att överföra sina uppgifter på regionfullmäktige som invånarna i regionen utsett genom direkta val i enlighet med lagen om försök med samarbete inom regioner. Samtidigt stiftades en särskild tidsbegränsad lag om försök med regionfullmäktige (62/2004), som gäller till utgången av 2012. Giltighetstiden för den tidsbegränsade lagen om försök med samarbete inom regioner förlängdes också till utgången av 2012.

Genom en ändring av lagen om försök med samarbete inom regioner (1199/2004), som trädde i kraft vid ingången av 2005, fogades sju nya försöksregioner till lagen: Kaustbyregionen, Kemi-Torneåregionen, Kuopio-regionen, Kuuma-regionen, S:t Michels region, Nyslottsregionen och Ylivieskaregionen. Genom lagändringen infördes också nya incitament för samarbete. Dessa var förfarande med utlåtande om projekt för utveckling av landsbygden, förfarande med utlåtande om beslut om förkörsrätten på landsvägsfärjor och möjlighet att sköta företagshälsovården inom ramen för regionalt samarbete åtskild från annan primärvård. De regionala organen gavs också möjlighet att vara mottagare av statsunderstöd för social- och hälsovårdens utvecklingsprojekt. Bestämmelserna i lagen om försök med samarbete inom regioner om de offentligrättsliga bestämmelser som skall iakttas i de gemensamma organen ändrades så att de motsvarade de nya bestämmelserna i förvaltningslagen (434/2003), språklagen (423/2003) och samiska språklagen (1086/2003). Avtalen om de nya försöksregionerna har fastställts 2005.

Utvärderingsundersökningar om försöket med samarbete inom regioner visar att största

delen av de incitament som anges i lagen har tagits väl i användning i försöksregionerna. Däremot har ingen region infört fördelning av samfundsskatten i finansieringen av verksamheten eller regionfullmäktige som utsetts genom val. Ingen region har heller överfört beslutanderätt till ett regionalt organ inom markanvändnings- och bygglagens område i sådan utsträckning att beslutanderätt i ärenden om tillstånd till undantag skulle ha kunnat överföras till regionerna.

Inom alla försöksregioner har samarbetet framskridit, men på grund av att regionerna och deras projekt är olika har samarbetet framskridit på olika sätt. Inom försöksregionerna har man särskilt gjort ett flertal utredningar om förutsättningarna för att införa gemensamma servicestrukturer och om kostnads- och personalkonsekvenserna av dem. Tröskeln för att samordna samhällsstrukturer och inleda ett djupgående samarbete har dock varit högre än förväntat.

Under försöksperioden har dock en kommunsammanslagning som omfattar hela regionen genomförts inom Pieksämäki-regionen. Kommunerna Kangasniemi och Haukivuori utträdde redan i ett tidigt skede ur Pieksämäki-regionen. Haukivuori kommun ansluter sig till S:t Michels stad vid ingången av 2007. Inom Loimaaregionen har också Loimaa kommun och Loimaa stad samt kommunerna Pöytyä och Karinainen sammanslagits den 1 januari 2005. Inom Lahtis stadsregion har inga ändringar i kommunindelningen gjorts under försöksperioden, men i jämförelse med andra försöksregioner har samarbetet resulterat i omfattande reformer av servicestrukturen: grundande av ett affärsverk för kommunalteknik som ansvarar för byggandet av kommunalteknik och underhållet av allmänna områden inom Lahtisregionen, införande av ett regionalt system för mätning och geografisk information, införande av regional informationsförvaltning, inrättande av en enhet för regionalt miljöskydd och inledande av verksamheten vid en enhet för regional upphandling. Vid ingången av 2007 inleder också landets största regionala enhet för fritt folkbildningsarbete, medborgarinstitutet Wellamo, sin verksamhet i Lahtisregionen.

Regeringens proposition med förslag till lagar om en kommun- och servicestruktureform samt om ändring av kommunindel-

ningslagen och av lagen om överlåtelseskatt (RP 155/2006 rd) har överlämnats till riksdagen. Den föreslagna reformens mål motsvarar till centrala delar de mål som har ställts upp för försöket med samarbete inom regioner. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2007. De förberedelser för kommunernas samarbete som förutsätts i den föreslagna lagen har de facto redan inletts och kommunerna torde verkställa en väsentlig del av reformerna från och med ingången av 2009. Inom alla försöksregioner har man gjort utredningar och förberedelser som stöder genomförandet av kommun- och servicestrukturreformen. Inom försöksregionerna har man även skapat samarbetsorganisationer och anställt den personal som behövs för förberedelserna och förvaltningen. Det är således ändamålsenligt att försöket med samarbete inom regioner fortsätter över den period som kommun- och servicestrukturreformen förbereds och verkställs. På så sätt kan gjorda erfarenheter och utredningar samt organisationsberedskapen utnyttjas.

Fullmäktigena i de kommuner som ursprungligen ingick i försöket med samarbete inom regioner i Lahtis stadsregion, dvs. Asikkala, Hollola, Lahtis, Nastola och Orimattila, samt fullmäktigena i kommunerna Heinola, Hämeenkoski, Kärkölä, Padasjoki och Sysmä har gemensamt fört fram att de sistnämnda kommunerna skall tas med i försöket med samarbete inom regioner i Lahtis stadsregion. I och med att försöksregionen utvidgas ökar det nuvarande invånarantalet på ca 157 000 med ca 36 000 personer. I landskapet Päijänne-Tavastland är det endast kommunerna Artsjö och Gustav Adolfs som inte deltar i regionförsöket. I Päijänne-Tavastland har kommunernas syn på målbil-

den för den framtida kommun- och servicestrukturen preciserats och delvis även samordnats i takt med att de lokala förberedelserna i anslutning till kommun- och servicestrukturen framskrider. Projektet som gäller Päijänne-Tavastlands social- och hälsovårdsdistrikt går också mot en omorganisering som omfattar hela regionens sjukvårdsdistrikt. Det är aktuellt att förnya servicestrategierna och servicestrukturerna även inom andra förvaltningsområden på ett större område än Lahtis stadsregion.

Samarbetet mellan kommunerna sparar resurser och effektiviserar tjänsteproduktionen. Därför föreslås i denna proposition att 2 § i lagen om försök med samarbete inom regioner ändras så att kommunerna Heinola, Hämeenkoski, Kärkölä, Padasjoki och Sysmä ansluts till försöksområdet inom Lahtis stadsregion.

2. Propositionens ekonomiska konsekvenser

Lagändringen har inga nämnvärda ekonomiska konsekvenser.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid inrikesministeriet.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag**om ändring av 2 § i lagen om försök med samarbete inom regioner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 28 juni 2002 om försök med samarbete inom regioner (560/2002) 2 §
 6 punkten, sådan den lyder i lag 1199/2004, som följer:

2 §

Tillämpningsområde

6) Lahtis stadsregion, till vilken hör kommunerna Asikkala, Heinola, Hollola, Hämeenkoski, Kärkölä, Lahtis, Nastola, Orimattila, Padasjoki och Sysmä,

Denna lag tillämpas inom följande regioner
 (försöksregioner):

_____ Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 22 december 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Inrikesminister *Kari Rajamäki*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av 2 § i lagen om försök med samarbete inom regioner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 28 juni 2002 om försök med samarbete inom regioner (560/2002) 2 §
6 punkten, sådan den lyder i lag 1199/2004, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas inom följande regioner (*försöksregioner*):

6) Lahtis stadsregion, till vilken hör kommunerna Asikkala, Hollola, Lahtis, Nastola, och Orimattila.

Föreslagen lydelse

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas inom följande regioner (*försöksregioner*):

6) Lahtis stadsregion, till vilken hör kommunerna Asikkala, *Heinola*, Hollola, *Hämeenkoski*, *Kärkölä*, Lahtis, Nastola, Orimattila, *Padasjoki* och *Sysmä*,

Denna lag träder i kraft den 20
